Erasmus+

EFFECTIVE COMMUNICATION
A SUCCESSFUL FUTURE LIFE
2015 / 2018

УМЕНИЯ ЗА ПРЕЗЕНТИРАНЕ

Наръчник

2016

"Ефективна комуникация за по-добра бъдеща реализация"

No: 2015-1-BG01-KA219-014230

erasmus+

Автори:

Antonija Blatnik
Irena Hlača
Justina Husu
Katja Kapele
Barbara Vidic

Материалите са предоставени от :

Agrupamento de Escolas de Moremor-o-Novo (Португалия)

Hristo Botev Primary School (България)

Jelgava Secondary School (Латвия)

Osnovnašola Šmihel (Словения)

Primary School Jelenia (Словакия)

Szkola Podstawowa No.3 (Полша)

Zakladniskola Ostrava (Чехия)

Превод от английски език ОУ „Христо Ботев“ Варна

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въведение.
2. Публична презентация.
3. Елементи на публичната презентация.
4. Примери за публична презентация в училище.
5. Ръководство за успешна публична презентация.
6. Ръководство за Power Point презентация.
7. Оценяване на публична презентация.

ВЪВЕДЕНИЕ

Този наръчник е създаден в сътрудничество с училищата, участващи в международния междуучилищен проект по програма Еразъм+ „Ефикасна комуникация за по-добра бъдеща реализация“. Целта на изданието е да посочи видовете презентации, да представи основните умения, необходими за добро презентиране и да даде примери за добри практики. Приложени са примери за представяне и оценка на презентации пред публика. Те могат да бъдат разгледани също и в електронната версия на наръчника.

Надяваме се, че ще Ви бъдем полезен съветник в овладяване на уменията за представяне пред публика.

ПУБЛИЧНО ПРЕДСТАВЯНЕ

Публично представяне е всеки вид комуникация с аудитория. Всъщност ние всекидневно се представяме пред различен тип аудитория. Важно е да осъзнаем, че качеството на нашето презентиране влияе пряко върху начина на възприемане на посланието ни от публиката.

Затова обучението в презентационни умения е важна част от образователния процес.

КОМУНИКАЦИЯ

Комуникацията е целенасочена дейност за обмен на информация, мисли, мнения и чувства между хора и в частност животни.

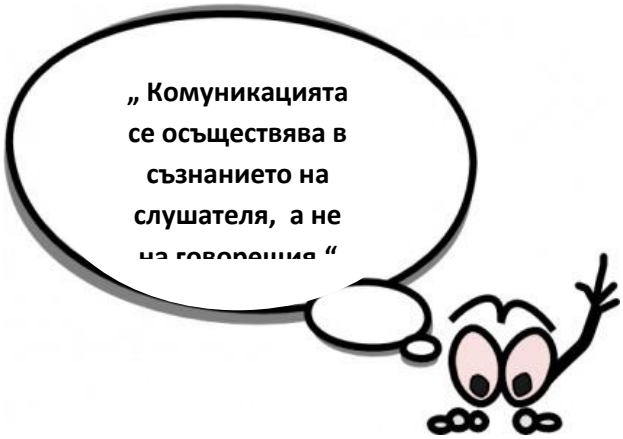

Съществуват два типа комуникация:

- Вербална - с използване на реч.
- Невербална - без думи.

Информацията се обменя под формата на безсловесно общуване. Примери за невербална комуникация са жестове, мимика, език на тялото, зрителен контакт, сензорна комуникация и такава, чрез облекло.

Презентацията пред публика е голям проблем за повечето хора. Те изпадат в сценична треска, усещат „буца“ в гърлото си, дланите им се изпотяват. Всичко това, заедно с вперените погледи на аудиторията, засилват притесненията у презентиращия и на моменти той не може да намери подходящите думи за изложението си. Но за посланията, които искаме да отправим, не са необходими само думи - те са звуковият им израз. Допълнителните, но много важни инструменти на общуване и предаване на информация са зрителният контакт, езикът на тялото, мимиката, жестовете и не на последно място първото впечатление.

С настоящият наръчник ще се опитаме да ви дадем съвети как да се подготвите за такъв род събитие и да съберете необходимата увереност, за да застанете пред широка аудитория.

Сценичната треска, като един от рисковите фактори, може да повлияе положително като стимул за по-добра предварителна подготовка.

Проучването на аудиторията ще способства за доброто планиране и осъществяване на презентацията, намиране на подходящи методи за постигане на начертаните цели и резултати и задоволяване на предварителните очаквания на участниците. Като всяко изложение трябва да има въведение, основна част и заключение.

В учителската професия, уменията за презентиране са едни от основните, необходими за успешното и реализиране.

ЕЛЕМЕНТИ НА ПУБЛИЧНАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Публичната презентация се състои от три елемента - реч, език на тялото и представяне.

За да бъде презентацията на ниво, използването на трите елемента трябва да бъде балансирано.

1. РЕЧ

Чрез речта ние изразяваме това, което искаме да споделим с аудиторията. Тя влияе на мислите и чувствата на публиката, създава връзка с нея, предава основната идея на презентацията и така информира, убеждава и увлича слушателите, влияейки на техните емоции.

Начинът на говорене е определящ в зависимост от това какво искаме да кажем или разкажем. По един начин се разказва житейска случка и по съвсем друг се представя професионална тема.

За разнообразяване на речта, акцентиране на определени моменти и идеи е добре да се използват реторични въпроси, метафори, повторения, естествено без да се прекалява с това.

Начинът на общуване и текстът, който се представя, са основните компоненти за изграждане на връзката със слушателите. Затова е необходимо да се прецезират силата на говорене и граматичната коректност на езика съобразно намеренията, темата на презентацията и очакванията на аудиторията.

2. ЕЗИК НА ТЯЛОТО

Езикът на тялото е важен елемент от представянето, който допълва речта. Чрез правилната стойка ние можем да подсилим внушението, което искаме да постигнем.

Езикът на тялото може да бъде разделен на три части:

- Позиция на тялото и неговите части

Позицията на тялото показва колко сме убедителни в това, което говорим. Важно е да стоим с изправена стойка и вдигната глава, ръцете да са свободно отпуснати покрай тялото.

- Изражение на лицето

Лицето подкрепя речта ни чрез зрителния контакт, лицевите мускули, приветливото и усмихнато изражение. Те показват на аудиторията дали сме спокойни и уверени в това, което искаме да им представим.

- Очи

Очите са важен елемент за осъществяване на обратна връзка с публиката. По време на презентацията могат да се отчетат настроенията, съпричастността и интереса и към дадената тема.

Не на последно място по важност е и облеклото, което презентиращия ще избере за представянето си. То трябва да е съобразено с темата и аудиторията, но в никакъв случай да не се прекрачва границата на добрия вкус. По-семплите модели и цветове винаги будят повече доверие при такъв вид официално общуване.

3. ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Презентацията като основна информационна част на всяка тема се допълва от гореспоменатите елементи за презентиране. Фактологическият материал би било добре да се представи не само с текст, но и сразлични видове илюстрации. В училище това могат да бъдат плакати, рисунки, аудио записи и други средства от ИТ.

Във всяка публична презентация трябва балансирано да се използват всички досега споменати елементи. Добре е ако презентиращият има вроден талант за това, но повечето от нас придобиват тези умения посредством образование и житейски опит.

ПРИМЕРИ ЗА ПУБЛИЧНО ПРЕДСТАВЯНЕ В УЧИЛИЩЕ

1. УЧЕНИЦИ

Училището е място, където децата започват да придобиват умение за презентиране по време на уроците или други училищни дейности. Предвид на това е добре да се планират повече дейности, които да развиват потенциала на всеки ученик - структуриране на текста така, че да съответства на темата, придобиване и подобряване на уменията за говорене пред аудитория, използване на невербална комуникация и илюстрации. Това спомага и за преодоляване на сценичната треска.

Дейности за развиване на презентационни умения:

- Сутрешен кръг (Morning circle)

Използва се при ученици от начален етап, които се обучават как да се представят пред групата (класа). В началото на часа учителят и учениците сядат в кръг и разговарят. Поздравяват се, преброяват се и отбелязват отсъстващите.

С помощта на разговори и игри се създават социални умения, използване на учтиви думи, изразяване на емоции, способност за проява на съпричастност. Така децата успешно се вписват в социалната група, към която принадлежат.

По време сутрешното общуване могат да се извършват разнообразни дейности като изработване на природен календар, наблюдаване на промените на времето през сезоните и ориентиране по съответните признаци и др.

Сутрешен кръг, 1 клас, Primary School Smihel

➢ Устно представяне

Устното представяне е начин за развиване на реторичните умения на учениците.

То се осъществява пред съучениците и може да се проведе във всички класове. Учениците получават инструкции по темата, след което те се подготвят индивидуално. По-малките ученици научават текста наизуст, но с годините се научават да презентират самостоятелно, с помощта само на ключови думи.

Когато учениците представят история или приказка те могат да разнообразят представянето си посредством костюми или друг реквизит. При други видове презентации е необходимо да се наблегне на речта, езика на тялото и зрителния контакт със слушателите.

Устно представяне в 6 клас

➢ Дебат

Дебатът е аргументирана размяна на противоположни мнения между две групи от хора. Всеки дебат се провежда по строго определени правила. Първоначално се представя темата, след това дебатиращите излагат своите аргументи и ги подкрепят с факти. В училище дебатът може да се използва по различни начини - като част от учебния час, като мотивация за определена дейност или под формата на състезание.

Дебатирането предоставя възможност на учениците за развиване на реторичните (говорните) им умения, на способността за бърза мисловна дейност и своевременна реакция, на търпеливо изслушване на опонента. Също така се подпомага умението за използване на подходяща за ситуацията реч, избягвайки неаргументирани твърдения и неподходящи и жаргонни изрази свързани с неформалното общуване.

Дебатът по темата "Словото има огромна сила“*, 8 и 9 клас, Primary School Šmihel*

➢ Представяне в училищни събития

Участието на учениците в тържества и друг род събития от училищния живот спомага за повишаване на тяхната увереност в собствените им способности и затвърждава уменията им да се представят пред много по-голяма аудитория от групата или класа. Важни тук са не само времето и усилието, отделени и положени при предварителната подготовка, но и осъзнаването на факта, че зависиш от другите участници и при възникване на непредвидена ситуация би трябвало да успееш да реагираш по възможно най-адекватния начин. Включването на повече участници в тържествата е препоръчително от гледна точка на подпомагане на децата, които изпадат в т. нар. „ сценична треска”.

Училищно събитие *Реката на думите продължава да тече*

Всички примери от училищните събития цитирани тук и линковете към тях може да намерите в края на ръководството. Видео записите са направени в Основно училище „ Smihel”- Словения.

2. УЧИТЕЛИ (ПРОФЕСИОНАЛИСТИ)

Ежедневното общуване с учениците и презентиране на умения и знания в урочната работа са основна част от работата на учителя. Съществуват обаче и други видове презентации при общуване с колеги или родители. Това са професионалните дискусии, обмяна на добри педагогически практики и родителските срещи.

➢ Професионални дискусии

Тези дискусии се провеждат по определен ред и засягат въпроси от професионалната сфера. Обектът на дискусията се описва, анализира и се предлагат възможности за разрешаване на възникналия проблем или развитието и подобряването му в бъдеще. Важно е всеки участник да изрази становище по проблематиката на дискусията, да следи внимателно изказванията на другите и да се включва в разискванията. Бързата мисловна реакция и правилно подбраните думи в подкрепа на собственото становище са добър признак за високо ниво на презентационни умения. Това би било полезно за по-неуверените участници да подобряват уменията си за презентиране чрез примерите, които наблюдават и окуражаващо за преодоляване на първоначалното притеснение от публична изява.

➢ Споделяне на добри практики

Този вид презентация се използва на училищно или извънучилищно ниво пред професионално подбрана аудитория. Целта е да се представят и разпространят пред широка публика нашите постижения. Тук се включват устно изложение, подпомогнато от Power Point или друг вид подкрепяща презентация и съпътстващите елементи - език на тялото, зрителен контакт и сила на гласа. Тук освен индивидуалното презентиране може да се включи и групова работа, която също е вид публично представяне.

➢ Родителски срещи

Друг вид публична презентация са родителските срещи. Учителят, като водещ срещата, трябва да е добре подготвен по темата, да покаже добри умения на словесно общуване пред родителите, които са хора с разнообразни характеристики, обединени от общ интерес - грижа за доброто развитие на децата им. Тези обстоятелства изискват речта на учителя да бъде достъпна и лесно разбираема, изразяваща съпричастност към проблемите на обединяващата го с родителите целева група - учениците и същевременно премерено професионална и официална. Този начин на общуване и представяне е много важен за изграждане на доверие между участниците в срещата

Участие в родителска среща по темата "Етика в комуникацията" от д-р Юстина Еркул.

РЪКОВОДСТВО ЗА УСПЕШНА ПУБЛИЧНА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Училището е мястото, където учениците получават знания и умения за представяне пред публика. Тук им се дават основните насоки за придобиване на това умение. Учителят им представя изискванията, които трябва да се спазват и след това анализира презентацията с нейните добри страни и недостатъци. Тази обратна връзка е много важна и полезна за развиване и подобряване на презентационните им умения.

„ Провал при подготовката означава подготвен провал.”

Марк Спиц

ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

➢ ПОДГОТОВКА НА ПРЕЗЕНТАЦИЯТА

При подготовката на презентацията трябва да се следват следните изисквания:

~ определяне тема на презентацията;
~ определяне на целевата група, за която ще бъде предназначена;
~ обмисляне на идеите и писане на резюме;
~ подготвяне на примери и подкрепящи материали;
~ определяне времевата рамка на презентацията и репетирането и пред огледалото или малка група от хора;
~ записване на репетицията на видео за коригиране на речта и езика на тялото;
~ включване на цитати, видео, анекдоти за „освежаване" на съдържанието;
~ гледане и анализ на видео с известни презентатори;
~ обмисляне на облеклото за представянето.

Добре подготвената презентация ще допринесе за спокойното и уверено представяне пред публика.

➢ ДИЗАЙН НА ПРЕЗЕНТАЦИЯТА

Добре конструираната и форматирана презентация е съществена за успешното представяне. Тя трябва да е разделена на три части: въведение, изложение и заключение.

Въведение

Въведението включва следните моменти:

~ представяне на презентиращия;
~ привличане вниманието на публиката с въпроси, примери, шеги и др.;
~ представяне на основните части на презентацията, подчертаване на важността на избраната тема;
~ използване на цитати;
~ използване на реторични въпроси;
~ споделяне на истински и/или лични истории.

„ За да привлечеш вниманието трябва да осъществиш контакт с аудиторията, да използваш реторични въпроси и да успееш да включиш участниците"

Изложение

~ подчертаване на основната тема;
~ използване на допълнителни материали като цитати, примери, статистически данни и др.;
~ използване на илюстрации, анекдоти, различни мнения за установяване на контакт с публиката.

Заключение

- ~ обобщаване на темата;
- ~ предоставяне на тема за размисъл;
- ~ предоставяне на възможност за въпроси и реакции и включване на всички участници ако е възможно;
- ~ изразяване на благодарност към аудиторията.

РЕЧ

Особено важно при презентиране е :

- ~ използването на ясна реч и подходяща сила на гласа;
- ~ съобразяване на скоростта на речта с целта на презентацията като за преодоляване на сценичната треска в началото може да започнете по-бавно;
- ~ избягване на повторения чрез използване на синоними;
- ~ обясняване на използваните термини;
- ~ избягване на паразитни пълнежи на речта като „ъъъ“, „ммм“ и др.;
- ~ подчертаване на ключови думи и фрази;
- ~ използване на кратки паузи, освен ако не искате да привлечете внимание.

ЕЗИК НА ТЯЛОТО:

- ~ установяване на добър контакт с аудиторията чрез задаване на въпроси;
- ~ осъществяване на добър зрителен контакт с цялата публика, не само с отделни личности;
- ~ изразяване на интерес към представената тема;
- ~ използване на усмивка; ☺
- ~ избягване на статично положение, свободно движение в залата без излишно напрежение;
- ~ контролиране на изражението на лицето и позата на тялото.

Primary school Jelenia, Словакия

Всички изброени досега указания за успешно презентиране на учениците могат да се съотнесат и към възрастните с някои допълнения в зависимост от това, дали презентацията ще се проведе в обичайната им работна среда или извън нея.

ПРИ ВЪНШНО ПРЕДСТАВЯНЕ ТРЯБВА ДА СЕ ИМА ПРЕДВИД СЛЕДНОТО:

- запознаване с мястото на презентиране;
- пристигане на време;
- проверка на изправността на техниката (компютър, проектор, високоговорители, микрофон) преди пристигането на публиката;
- проверка на осветлението;
- подготовка на резюме на изложението;

Помнете, че вашата публика не възприема информацията само слухово, но и визуално. Хората запомнят една трета от това, което са чули и една втора от това, което са видели.

Primary school Jelenia, Словакия

РЪКОВОДСТВО ЗА POWER POINT ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Добре изработената Power Point презентация е:

- помощ и подкрепа, но не основна част на устната презентация;
- в по-голямата си част съдържа илюстрации, графики, диаграми и др.;
- не съдържа много текст (най-много 6 реда на слайд, само насочващи думи или фрази);
- на един слайд се отбелязва една опорна точка или идея;
- използват се подходящи за целта шрифтове като Arial, Vedrana, LucidaSans и др.;
- включват се разнообразни варианти на слайдове - с текст, с илюстрации, без текст и др.;
- текстът е в контраст с цвета на слайда;
- избягва се използването на много цветове;
- слайдовете трябва да бъдат не повече от 15-20;
- времетраенето трябва да е до 20 минути;
- заглавията трябва да са кратки, разбираеми - не повече от два реда;
- да съдържа забавни елементи в умерена степен;

~ включва аудио и видео елементи и анимация;
~ езикът е ясен, достъпен без много чуждици и термини.

Избор на цвят

Разнообразието на цветове е препоръчително, защото те:
~ провокират чувства;
~ изразяват емоции;
~ влияят на мотивацията;
~ подчертават важните моменти и влияят на паметта.

Препоръчителни цветови комбинации

Фон	Основна част	Акцент
бял	тъмно син, зелен, черен	червен, оранжев
светло сив	син, зелен, черен	червен
син	светло жълт, бял	жълт
светло син	тъмно син, тъмно зелен	червен

Да се избягва прекомерната употреба на цветове.

Графичните елементи трябва да са:
~ лесно разбираеми;
~ свързани с темата;
~ с еднакъв размер;
~ в подходящ контраст.

ОЦЕНКА НА ПУБЛИЧНАТА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

От голяма важност за успешната публична презентация е както планирането, така и последващата оценка на постигнатия резултат, отговаряйки на въпросите:
~ Какво искахме да постигнем (според предварителното планиране)?
~ Какво постигнахме (постигнати резултати)?
~ Защо не успяхме да постигнем това, което планирахме(преоценка на пропуските)?

Най-добрият оценител на постигнатите резултати е аудиторията. Тя ни дава най-точната оценка на степента на постигнатите цели, добрите страни и пропуски.

Оценяването на ученическите презентации трябва да направи от съучениците или учители или видео запис, който да се анализира.

ВЪПРОСНИК ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯ

➢ Невербални елементи:

~ жестове с ръце - много/недостатъчни;
~ усмихнато изражение;
~ зрителен контакт - никакъв/с определени хора/с цялата аудитория;
~ поза на тялото;
~ език на тялото;
~ увереност, положително впечатление.

➢ Глас

~ висок/тих/ясен/приглушен.
~ бързо или бавно темпо;
~ монотонен или вариативен глас;
~ хумористичен елемент–много/малко.

➢ Съдържание на презентацията

~ Добре структурирана и логически свързана ли е презентацията?
~ Презентаторът добре ли е подготвен?
~ Спазено ли е предварително планираното време?
~ Достъпен ли е езикът или е изпълнен с непознати термини и жаргонни изрази?
~ Интересна ли е темата и самата презентация?
~ Използват ли се записки или се говори по опорни думи?
~ Включена ли е аудиторията по време на презентирането?

10 ОСНОВНИ ОПАСЕНИЯ ПРИ ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ СПОРЕД МАРК ТАЙРЪЛ

1. Не можеш да говориш - от устата не излиза звук.
2. Забравяш за какво говориш - умът е блокирал.
3. Има отегчени и скучаещи хора в публиката.
4. Има някой в публиката, който е по-информиран по темата.
5. Аудиторията забелязва нервността ти.
6. Искаш да напуснеш сцената.
7. Лошата презентация те опозорява пред приятелите.
8. Не можеш да отговориш на зададен въпрос.
9. Публиката напуска залата.
10. ”Мъртъв” си - ако всичко това по-горе ти се случи. ☺

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

Еразъм+

ВАРНА
1927г.
ОУ „Христо Ботев"
Училището - това съм АЗ

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия

erasmus+